

YTTRANDEFRIHETEN - NAZISTERNAS NYA VAPEN

Nazister som säger sig försvara yttrandefriheten. Demokratiska politiker som vill begränsa den grundlagsstadgade rätten att demonstrera. Den årliga Salemmarschen sätter demokratins spelregler på prov.

Nazister är per definition inte några frihetsivrare. Nazismen ställer sig inte på demokratins sida när det gäller alla människors lika rättigheter, inte heller förespråkar den yttrandefrihet, censurerad media eller människors rätt att uttrycka sin mening genom att delta i en demonstration.

Ändå gick det inför 2007 års upplaga av Salemmarschen att läsa på den nazistiska Salemfondens hemsida: "Idag vann vi en stor seger mot politikerklassens förakt för folket och imorgon visar vi genom vår närvaro led efter led i Salem att deras attacker mot vår yttrandefrihet inte accepteras." I en annan uppmaning hette det att "alla bör gå man ur huse för att delta och försvara våra medborgerliga fri- och rättigheter."

BAKGRUNDEN ÄR det papperskrig som den här gången kom att föregå den marsch som nazister ordnat varje år sedan en ung skinnskalle mishandlades till döds i Salem år 2000. Flera gånger har det uppstått oroligheter och när polisen i december meddelade att såväl Salemfonden som Nätverket mot rasism återigen fått demonstrationstillstånd, valde Salems kommun den här gången att överklaga polisens beslut.

Överraskande valde länsrätten att gå på kommunens linje.

Länsrättens beslut är intressant eftersom det togs av tre politiskt tillsatta nämndemän. De konsta-

terade att demonstrationsrätten visserligen är viktig, till och med "omistlig", men ansåg att det inte går att garantera ordning och säkerhet i Salem i samband med demonstrationerna och drog därför tillfälligt in tillstånden.

Deltog i beslutet gjorde som brukligt också en jurist, en rådmann, men han uttryckte i det här fallet skiljaktig mening. Han ville bevilja demonstrationstillstånd och förklarar i beslutet: "Det är polisens skyldighet att garantera mötes- och demonstrationsfriheten. Det förhållande att oroligheter kan förväntas uppstå i anledning av en demonstration innefattar i princip inte tillräckliga skäl att vägra tillstånd till den."

Länsrättens beslut stod sig i mindre än 24 timmar. Efter att såväl nazister, som antirasister och Stockholms polismyndighet överklagat valde kammarrätten att ge demonstrationstillstånden åter. I beslutet lutar sig kammarrätten mot att polisen bedömt att den kan upprätthålla ordningen på platsen.

SALEMS STARKE MAN, kommunalrådet Lennart Kalderén (m), skrev i en kommentar till kammarrättens beslut på kommunens hemsida: "Salemsborna får nu utstå den kränkning som morgondagen bjuder på. Därefter får vi ta nya tag med regering och riksdag. De båda domarna visar att en översyn av lagstiftningen verkligen behövs."

Det Lennart Kalderén syftade på är i praktiken att han vill sätta

ordningslagen framför den grundlagsskyddade demonstrationsrätten. Själv hävdade han att det inte handlar om någon inskränkning av yttrandefriheten, utan om Salemsbornas utsatta situation just den här dagen. Men Kalderén sätter sig i en besvärlig position. Var ska gränsen för hur oroligt det får bli i samband med en demonstration dras nästa gång?

ÅTER TILL NAZISTERNA. Det är inte första gången nazister pratar om att deras yttrandefrihet beskärs och väljer att använda dessa frågor som argument för sin sak. Ofta knyter de argumentationen till brottet hets mot folkgrupp, som ju i praktiken innebär att de inte får säga vad de vill i sina tal och sin propaganda.

Våren 2007 drog till exempel Nationalsocialistisk front igång en kampanj för att uppmärksamma just dessa frågor. De genomförde också en demonstration där de krävde frigivning av Ernst Zündel, som dömts till fem års fängelse i Tyskland för att han förnekat Förintelsen och spridit rasistiskt material.

Syftet med dessa protester är naturligtvis att utmåla den egna gruppen som en sorts martyrer, att skapa en samhörighet i gruppen genom att måla upp en bild av att den ständigt är utsatt för angrepp från det omgivande samhället.

Hyckleri kan tyckas, med tanke på att nazisterna försvarar rättigheter som skulle vara bland de

första som försvann om de själva kom till makten. Kan nazisterna kräva rättigheter de själva skulle neka andra? Ja. Det kan de.

Däremot är det oacceptabelt att låta dem stå oemotsagda. Nazister kan aldrig tillåtas framstå som demokratins försvarare.

DEN ÅTERKOMMANDE Salemmarschen reser en rad frågor. En av dem är varför inte fler väljer att agera mot en nazistisk marsch, som en kylig decemberdag kan samla drygt tusen personer, trots att den sker för åttonde året i rad.

Motståndet på platsen lämnas framför allt till Nätverket mot rasism, som samlar en brokig skara ungdomsorganisationer. Förra året stod ssu sida vid sida med Revolutionära fronten och en grupp demonstranter flydde upp i skogen för att därifrån försöka attackera nazisterna, men stoppades av polisen.

Salemsborna själva vill helst inte gå utanför dörren denna dag, och kommunens lösning är alltså att försöka begränsa demonstrationsmöjligheterna.

Men om politiker och lagstiftare i Sverige på allvar vill sätta stopp för att Salem eller någon annan kommun kan förvandlas till en belägrad zon av dessa grupper är varken ändrad lagstiftning eller punktinsatser för att rädda just Salem rätt väg att gå. Då krävs betydligt mer kreativa åtgärder än så.

Maria Blomquist
maria.blomquist@expo.se

